

עין משפט
נר מצוה

לא :

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

סו א ב מ"י פ"ו מ"ל
נדרים הלכו : סמך
לאין רמז נוסף י"ד סמך
ר"ח ספ"ק א'
ב סו ז מ"י פ"ב מ"ל
המלת פלגה ח סמך
עקב פ"ט ט"ז סמך
ס"ב ד מ"י פ"ג מ"ל
ס"ט ט"ז ס"ד ס"ט
ספ"ק ב'
ע ה מ"י פ"ט ט"ז ס"ט
ע"א ד מ"י פ"ט מ"ל
מ"ד מ"ה ה' כ"ב סמך
לאין רמז נוסף י"ד ס"י
ר"ח ספ"ק מ"א'
ע"ב ז מ"י פ"ט ט"ז ס"ט
ספ"ק ג'
ע"ג ז מ"י פ"ט מ"ל
מ"ה ה' ח ט"ו י"ד
סמך ד"ס
ע"ד ט מ"י פ"ט ה' ט
סמך ט"ז ס"ט ט"ו י"ד
ס"ט
ע"ה י מ"י פ"ט ס"ט ה'
לס"ט פ"ג ד סמך י"ח
ט"ו ט"ז י"ד סמך י"ח
ספ"ק ד'
ע"ו כ מ"י פ"ט ה' ט
ט"ו י"ד סמך י"ח
ע"ז ל מ"י פ"ט ה' ט
סמך ט"ז י"ד ט"ו י"ח
י"ד סמך י"ח ספ"ק א'
ע"ה ז מ"י פ"ט ה' הלכה
ח ט"ו י"ד ס"ט

דמיה סמך ליה אסוגין דנפיקה דכפרה הספינה כי היכי דהתם נמי לא
חס לאוקמה דוקא בזינא חריפא דמקמי לה כסמין משום דהיהא
סוגיא דהתם אסוגיא דהכא נמי סמכא: וואי פנאל לוקח היא
אפילו שיה בכוש נמי. דהא אמרת דנמקה ליה הגלח מוכר:
מסני בזינא דרמי על אפיה.
הלך שיה בכוש הגלח מוכר היא
שאני מואל לוקחין ולא הגלח לוקח
דמין לך קפין עליה זינא מ"י
הוא ממיד ללוקח ואינו נהנה במקחו.
ודשמואל בזינא חריפא ומס"ה
הגלח לוקח היא שהכל קופלין עליו
ואין למוכר שום הגלח נמכרתו
דהא כל אימת דנמי מוזין ליה:
א"כ אימא רישא לוקח ביתר. וכיון
דזינא דרמי על אפיה הוא למה
ליה לוקח ביתר אפילו לוקח שיה
לשקל האלמו על אפיה הוא למה
כשיה לא מיתהני ביה איחיה כלל
אלא מוכר כיון דזינא דרמי על
אפיה הוא. ועוד אימא סיפא היכא
דלשקל האלמו. דהאמר דקמי
מוכר ביתר ואי זינא דרמי על
אפיה הוא אפילו שיה בכוש דליכא
הגלח ללוקח כלל אלא למוכר:
סיפא בזינא חריפא. כלומר רישא
אשמועינן דינא דזינא דרמי על אפיה
וקיפא אשמועינן דינא דזינא חריפא.
ומיהו אכתי לא מפרקא קושין אמאי
רישא לוקח ביתר אלא לפרוקי קושא
דסיפא אחין: אי הכי לוקח כפחוס
אפי' שיה בכוש נמי. דהאמר דשמואל
דזינא חריפא לוקח מיתיה ולא
מוכר דמשום הכי חייב כלאוסין לפי
שכל הגלח שלו: ע"כ ש"ך ל"ג א'
מסתין בזינא מילא דשמואל
בזינא חריפא. כלומר דזינא
מילא איכא הגלח מוכר ולוקח
ומס"ה כשאמר הגלח ישאל עליו
לוקח ביתר ומוכר נפחות כי היכי
דלא מיתיה וכאשר הגלח על
ישאל לוקח נפחות ומוכר ביתר כי
היכי דלא מיתיה איניהו דזינא
מילא כי מוזן ליה שיה בכוש
מרייהו מיתיהו. ונראה בעיני דגמרא
ודאי כי מוקי ממני' בזינא דרמי על
אפיה א"כ בזינא חריפא מרדע ידע
דממני' ליה לה אוקימתא כהכי אלא

מסני בזינא מילא. דלא הוי זינא חריפא ולא זינא דרמיא על
אפיה לפיכך שיה בכוש לא דיימנין הוי הגלח מוכר ויימנין הוי הגלח
לוקח: ודשמואל. דהאמר חייב: בזינא חריפא. דולוי הוי הגלח
לוקח לפיכך כי דאם נידו חייב אפי' שיה בכוש דהגלח לוקח היא:
נאנסו כהליכא חייב. (וממני שהוא
כנושא שכר) כהיהא הגלח דליח ליה
שמניחו להוליכו לבית חמיו גמר
ומקני נפשיה: כחורה פטור. דליח
ליה הגלח שלא נתקלו: ספסירא.
מי שלוקח כהמה ע"מ למכרה
לאלתר: כחורה פטור. וה"כ כי
אחניס כחורה אחניס (ו) לפטור:
מי לא מוזין ליה. וכוזריה נמי כנושא
שכר (ו) הוי: **מתני' ואסור כמולי**
עובדי כוכבים. דכלל עלליס הן:
ערלי ישראל. כלל מוליס הן כגון
שמתו אחיו מחמת המילה: **סיפא**
דומה שפס חמורה. דמכני זכוס
השמיני ימול (ויקרא ט) ואפילו
בשבת: **שכל זכוסין של משפ' דכני**
עמדו לו. בשעה שנמשל מן המילה
שנאמר ויהי בדרך זמלון ויפגשוהו ה'
ויבקש המימו (שמות ד) **שדומה אס**
הנגעים. דמכני זכוס השמיני ימול
ואע"פ שיש שם כהנה יקון: **דכני**
הסהלך לפני והיה פמים. וכמי
בתריה ואמנה בתריה בני זכין: **גמ'**
מפני
אומר המאסה היא הערלה שנתגנה בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי
ישמעאל אומר גדולה מילה שנכתרה עליה שלש עשרה בריתות רבי
יוסי אומר גדולה מילה שדוחה את השבת (ו) חמורה רבי יהושע בן
קרח אומר גדולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (ו) מלא
שעה רבי נחמיה אומר גדולה מילה שדוחה את הנגעים (ו) רבי אומר
גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד
שכול שנאמר והתהלך לפני והיה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא
היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר כה אמר ה' אם לא בריתי
יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי: **גמ'** רבי יהושע בן
קרח אומר גדולה מילה שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו
כשנתרשל מן המילה שנאמר (ויפגשוהו ה') ויבקש המימו אומר רבי (ו)
ח"ו שמושה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר אמול ואשא
סכנה היא שנאמר (יהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו') אמול ואשאה
שלשה ימים הקב"ה אמר לי כ'ך שוב (ו) מצרים אלא מפני מה נענש משה
מפני

למה סמך ליה אסוגין דנפיקה דכפרה הספינה כי היכי דהתם נמי לא
חס לאוקמה דוקא בזינא חריפא דמקמי לה כסמין משום דהיהא
סוגיא דהתם אסוגיא דהכא נמי סמכא: וואי פנאל לוקח היא
אפילו שיה בכוש נמי. דהא אמרת דנמקה ליה הגלח מוכר:
מסני בזינא דרמי על אפיה.
הלך שיה בכוש הגלח מוכר היא
שאני מואל לוקחין ולא הגלח לוקח
דמין לך קפין עליה זינא מ"י
הוא ממיד ללוקח ואינו נהנה במקחו.
ודשמואל בזינא חריפא ומס"ה
הגלח לוקח היא שהכל קופלין עליו
ואין למוכר שום הגלח נמכרתו
דהא כל אימת דנמי מוזין ליה:
א"כ אימא רישא לוקח ביתר. וכיון
דזינא דרמי על אפיה הוא למה
ליה לוקח ביתר אפילו לוקח שיה
לשקל האלמו על אפיה הוא למה
כשיה לא מיתהני ביה איחיה כלל
אלא מוכר כיון דזינא דרמי על
אפיה הוא. ועוד אימא סיפא היכא
דלשקל האלמו. דהאמר דקמי
מוכר ביתר ואי זינא דרמי על
אפיה הוא אפילו שיה בכוש דליכא
הגלח ללוקח כלל אלא למוכר:
סיפא בזינא חריפא. כלומר רישא
אשמועינן דינא דזינא דרמי על אפיה
וקיפא אשמועינן דינא דזינא חריפא.
ומיהו אכתי לא מפרקא קושין אמאי
רישא לוקח ביתר אלא לפרוקי קושא
דסיפא אחין: אי הכי לוקח כפחוס
אפי' שיה בכוש נמי. דהאמר דשמואל
דזינא חריפא לוקח מיתיה ולא
מוכר דמשום הכי חייב כלאוסין לפי
שכל הגלח שלו: ע"כ ש"ך ל"ג א'
מסתין בזינא מילא דשמואל
בזינא חריפא. כלומר דזינא
מילא איכא הגלח מוכר ולוקח
ומס"ה כשאמר הגלח ישאל עליו
לוקח ביתר ומוכר נפחות כי היכי
דלא מיתיה וכאשר הגלח על
ישאל לוקח נפחות ומוכר ביתר כי
היכי דלא מיתיה איניהו דזינא
מילא כי מוזן ליה שיה בכוש
מרייהו מיתיהו. ונראה בעיני דגמרא
ודאי כי מוקי ממני' בזינא דרמי על
אפיה א"כ בזינא חריפא מרדע ידע
דממני' ליה לה אוקימתא כהכי אלא

תוספות

שכתובים עליה י"ג
נתיבות. א'
ואסוגי נתיבות (אח)
בתינו בני זכין עד
ברמי אקיס את יתק
דכנסי (ו) י"ג נתיבות:
תנה ר"ח הברית אפי'
ר"ח וכו'. אע"ג דפשיה
דקרא כהנהלל דמים כנס
שמן תמא לאנפני משמני'
מ"ח מוקי ליה נמי כנס
מילה כשנפסקים נתיבות
מתימא ומימא דף טו.
כמה נפסקו אנומתי לנתיב
מילה ומילה והנהלל
דמים זכין ליה מילה קרי
דס כרת דמכני (שמות ד)
הנה דס כהנהלל אפר וכו':

פירוש הרא"ש

כבוצר תנא שאני נהיה.
כמה שחוקיות ל' טובה
שימיה ומה לכנס: שבור
כפני שיה כנושא שכר.
אחורה קאי דמי לא הוי
שאל דפקה הגלח ומיהו
שיש הוי ומייב כנגסה
ואמרה דהואיל וינהה
מהנה: הווא כפסירא.
כטור מקל הפסן קפסה
אל ימור ביתר חמורה
שלו ואל לא ימלא קוים
ימור הפסן נעללי: כפני
שנתקע כפסין. וקריבו
למחרת היה ואין טור
סמך:

שכתובים עליה י"ג
נתיבות. א'
ואסוגי נתיבות (אח)
בתינו בני זכין עד
ברמי אקיס את יתק
דכנסי (ו) י"ג נתיבות:
תנה ר"ח הברית אפי'
ר"ח וכו'. אע"ג דפשיה
דקרא כהנהלל דמים כנס
שמן תמא לאנפני משמני'
מ"ח מוקי ליה נמי כנס
מילה כשנפסקים נתיבות
מתימא ומימא דף טו.
כמה נפסקו אנומתי לנתיב
מילה ומילה והנהלל
דמים זכין ליה מילה קרי
דס כרת דמכני (שמות ד)
הנה דס כהנהלל אפר וכו':

הגרות הב"ח

כפנה הגלח
החמורה: (ו) ס"ט עליה
אפי' מלא שיה: (א) ס"ט
אמר ר' יוסי מ"ו:
רש"י ד"ה כחורה
וכי ודלפטור:

(ב) כ"מ פ"א (ג) כ"מ פ"ב
פ"ו ח"א (ד) אפ"י ה"ג
ר"מ (ז) אפ"י ש"ט
הכירא ר"י אומר גדולה
מילה ס"ט שקולה כנגד לו
המלת שאלמר הנה ג"ו
וכיה נ"י הר"ן (תוס').
(כ) ל"ל מתריסר הישנין.
(ו) ש"ט מ"ו. (ז) לפי הגמ'
רש"י ל"ל לא ח"ה (ט) ש"ך
ע"ד גמ'.

תורה אור השלם

- 1. על מצרים ועל
היהודי ועל ארומ ועל
בני עמון ועל מואב ועל
כל קצוהי פאה הערבים
במדבר כי כל הגוים
ערלים וכל בית ישראל
ערלי לכו: ירימיהו ט הכ'
2. גם את הארץ גם הרוח
הכה עברון והיה
הפלשתי הערל הזה
באחד מזה כי חרף
מערבת אלהים חרמי:
שמואל א י"ו
3. אל תגידו בזה אל
תבשרו בחמרת אקסלון
מן השתמחה בנות
פלשתים מן העלמה
בנות הערלים:
שמואל ב א כ
4. יהי אברן מן השמיני
שנה ותשע שנים ויהי ה'
אל אברן ויאמר אקלו
אני אל שר החהלך
לפני והיה תמי:
בראשית י"א
5. בה אמר ה' אם לא
בריתי יומם ולילה חקות
שמים וארץ לא שמתה:
דמיון ל"ב כ'
6. יהי כדרך בקלון
ויפגשוהו י' ויבקש
המימו: שמו"ד ד'
7. יהי ביום השלישי
בהיותם כואבים ויחזק
ש"ו בני יעקב שמתן ולי'
אמר יהוה אלהי חרבו
ויבאו על העיר כשח
ותרבו כל יקר:
בראשית ל"ב כ'
8. ויאמר ה' אל משה
במדבר לך שב מצרים כי
מהו כל האנשים
המבקשים את נפשך:
שמות ד ט'
9. שבת ד ט'

גליון הש"ס

כ"ב כהליכא חייב. ע"י
כה"ל פ"ק דמס' פ"ו דף
ע"ג ע"כ:

מוקף רש"י

לשגון לבית חמיו.
כנולות לחיפוס (ב)
אפי' לפי טובת הבנת
שבתו. שחוקי ל' טובה
שפתים כנולות חייב.
נאנסו כהליכא חייב.
דהואיל וקין דמיתן ומסין
לשם לקימה. הרי חס
לקוחין נידו עד שעת
שאינה לקימה (שם).
בחורה פטור. מאוסין.
מפני שהוא כנושא

שכר. כחורה ולא כשאל. ומיהו נתיבות שכר הואיל ונהנה שנמכר סכן (שם). 16: כהליכא חייב קאי מפני שהוא נושא שכר דלית ליה להנהלל וגמר ומקני נפשיה. וכן נמי לעיל כשהוא מנקיב, אם חס שאלמר איני
תפן כי נאנסו כדיו פטור (ראשית בשם). ספסירא. כחורה ומוכר מיד ממך (ב"מ א'). קנהם שאני נהנה בהם הערלים. מה שאני נהנה מן הערלים אקרי עלי נקונם. וקונם הוא לטון הקדש (ש"ו ב'). מוחר בערלי
ישראל. לענין נדר מוזין נתיב, דהלך אחר לטון אדם, וישאל אל קרי ליה מולין (בבבא שם). התהלך לפני ויהיה תמים. התפלל לפני מלאת מילה ובגדו היה תמים.
שכל זמן שהמילה בן אמה בעל חנם לכה (בראשית א')